

Učimo o različitosti i prihvatimo djecu s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom

Krajem prošle godine započela je provedba Anti-stigma programa „Prihvaćamo različitost“ Službe za javno zdravstvo Nastavnog zavoda za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“

Autorica članka

Marija Škes, mag. educ. reh.,

Služba za javno zdravstvo, Nastavni zavod za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“

Način na koji se doživljavaju djeca s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom često je povezan s njihovom socijalnom izolacijom, poremećajima u komunikaciji, diskriminacijom u školi, na radnome mjestu i drugdje. Stigmatizacija djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom negativno je obilježavanje, marginaliziranje te izbjegavanje osoba zato što su drugačije.

Svim predrasudama uvijek je zajedničko jedno – teško se mijenjaju. Stavovi prema djeci s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom nisu urođeni nego naučeni, a među ostalim i stečeni kroz predrasude i neznanje drugih.

Mijenjanje stavova složen je i dugotrajan proces koji se velikim dijelom temelji i na iskustvu. Istraživanja pokazuju da se stavovi djece osnovnoškolske dobi mogu mijenjati, i to u relativno kratkom razdoblju pružanjem pozitivnog izravnog iskustva s djecom s razvojnim teškoćama te neizravnim iskustvom, odnosno informiranjem putem predavanja, raznih medija, knjiga, slikovnica, senzibilizirajućih radionica, vođenih diskusija ili sličnih aktivnosti.

Prihvatimo različitost

Obrazovna politika u Hrvatskoj promiče odgojno-obrazovno uključivanje (inkluziju) djece i učenika s teškoćama u razvoju, temeljeno na socijalnom modelu, a rezultat je znatno povećanje broja djece i učenika s teškoćama u razvoju u redovitim programima odgojno-obrazovnih ustanova u posljednjih nekoliko desetljeća. Podaci Agencije za odgoj i obrazovanje upućuju na to da djece s teškoćama u razvoju u školama ima oko 3% te za njih Ured državne uprave izdaje rješenje o primjerenim oblicima školovanja.

U inkluzivnim skupinama djeca s teškoćama u razvoju imaju iste uvjete kao i ostala. S druge strane, njihovi vršnjaci, odnosno djeca bez razvojnih teškoća, imaju priliku upoznati i naučiti prihvaćati različitosti:

- razvijaju poštovanje za teškoće i izazove s kojima se suočavaju djeca s razvojnim teškoćama
- potiče ih se da im pomažu u situacijama u kojima su kompetentniji i sposobniji
- uči ih se da imaju razumijevanja i tolerancije za ograničenja vršnjaka s teškoćama.

Naglasak je na razvoju načina razmišljanja u kojem nema diskriminacije na osnovi tjelesnog ili mentalnog ograničenja.

Potkraj 2017. godine započela je provedba Anti-stigma programa „Prihvaćamo različitost“ Službe za javno zdravstvo Nastavnog zavoda za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“. Program je usmjeren na uklanjanje stereotipa o oštećenju djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom kao mogućem uzroku nasilja nad njima te borbu protiv njihova stigmatiziranja i diskriminacije uz poticanje podrške njihovih vršnjaka. Ciljna skupina ovog programa su učenici osnovnih škola Grada Zagreba te osjetljive i rizične skupine, odnosno djeca s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom.

Pilot-projekt

Tijekom siječnja i veljače ove godine pokrenut je pilot-projekt - provedba prvog modula programa. Održano je pet senzibilizacijskih edukativnih radionica „Biti drugačiji“ u suradnji sa studentima radne terapije Zdravstvenog veleučilišta. Obuhvaćeni su svi učenici četvrtih razreda Osnovne škole „Luka“ u Sesvetama. Tijekom interaktivnih radionica učenici su upoznati s različitim vrstama teškoća u razvoju i invaliditeta, ali i kako pristupiti, uspostaviti primjerenu komunikaciju i pomoći, koja pomagala koriste djeca s teškoćama u razvoju, koje su mogućnosti prilagodbe u okolini i slično.

Učenici su podijeljeni u grupe i svi su bili u mogućnosti praktično primijeniti pomagala koja koriste osobe s invaliditetom u obavljanju svakodnevnih aktivnosti: invalidska kolica, ortopedska pomagala, bijeli štap, povez za oči, prilagođena pomagala za svakodnevne i senzoričke aktivnosti. Na kraju radionice provedena je evaluacija. Učenici su opisivali kako su se osjećali tijekom korištenja različitih pomagala, što misle kako je djeci i osobama koje imaju potrebu za tuđom pomoći, s kojim se sve preprekama moraju svakodnevno suočavati, na koje sve načine mogu pomoći i kako biti dobar prijatelj. Djeca s teškoćama u razvoju svakodnevno se suočavaju s dodatnim izazovima zbog svojih poteškoća i mnogih prepreka koje društvo stavlja pred njih. Potrebno im je pružiti priliku da, kao i drugi, ostvare svoje potencijale te vode ispunjen život.

Promjena srca i stavova

Život djece s teškoćama u razvoju promijenit će se ako se promijene stavovi. Upravo zbog toga provedba ove senzibilizacijske edukativne radionice praktičnim primjerom daje nova znanja i potiče pružanje podrške vršnjaka djeci s teškoćama u razvoju kako bi se što bezbolnije i lakše integrirala u svakodnevne aktivnosti u svojoj okolini. U konačnici stvaramo obrazovanije i senzibilnije društvo u kojem će uspješno odrastati djeca s teškoćama u razvoju kao budući aktivni i ravnopravni članovi zajednice uz podršku.

Dijete treba poticati da ostvari svoje potencijale, ali i da se nauči prilagoditi vlastitim ograničenjima. Najveća je potreba djece s teškoćama u razvoju, baš kao i svakog djeteta, da budu prihvaćena i voljena zbog onoga što jesu. Cilj je razvijanje međusobne osjetljivosti za različitost, od koje dobivaju svi obuhvaćeni procesom inkluzije. Poruka učenika četvrtih razreda nakon održanih radionica „Biti drugačiji“ jest:

Prijateljstvo je najvažnije! Nije dovoljno biti prijateljski raspoložen, treba biti pravi prijatelj!

*Poruka
učenika četvrtih
razreda nakon održanih
radionica „Biti drugačiji“
jest: Prijateljstvo je najvažnije!
Nije dovoljno biti prijateljski
raspoložen, treba biti
pravi prijatelj!*